

Suvestinė redakcija nuo 2024-01-01

Įstatymas paskelbtas: TAR 2019-01-21, i. k. 2019-00858

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SMURTINIAIS NUSIKALTIMAIS PADARYTOS ŽALOS KOMPENSAVIMO
ĮSTATYMO NR. X-296 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2019 m. sausio 11 d. Nr. XIII-1928
Vilnius

**1 straipsnis. Lietuvos Respublikos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos
kompensavimo įstatymo Nr. X-296 nauja redakcija**

Pakeisti Lietuvos Respublikos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymą Nr. X-296 ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
SMURTINIAIS NUSIKALTIMAIS PADARYTOS ŽALOS KOMPENSAVIMO
ĮSTATYMAS**

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šio įstatymo paskirtis – ginti nuo smurtinių nusikaltimų nukentėjusių asmenų teises ir teisėtus interesus.

2. Šis įstatymas nustato smurtiniais nusikaltimais padarytos turtinės ir (ar) neturtinės žalos kompensavimą ir smurtiniais nusikaltimais padarytos turtinės ir (ar) neturtinės žalos kompensavimą avansu, Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondo programos įgyvendinimą, valstybės reikalavimo teisių įgyvendinimą ir bendradarbiavimą su kitomis Europos Sąjungos valstybėmis narėmis kompensuojant smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą. Šis įstatymas nereglamentuoja smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos atlyginimo iš nusikaltimą padariusių asmenų ar už jų veikas atsakingų asmenų.

3. Šiuo įstatymu taip pat siekiama užtikrinti Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, įgyvendinimą.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondo programos vykdytojas** (toliau – Fondo programos vykdytojas) – Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija, įgyvendinanti Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondo programą ir atliekanti kitas šiame įstatyme nustatytas funkcijas.

2. **Nuo smurtinio nusikaltimo mirusio asmens išlaikytinis** (toliau – išlaikytinis) – asmens, kuriam smurtiniu nusikaltimu buvo atimta gyvybė, mirties dieną išlaikomas arba tą dieną turėjęs teisę gauti iš jo išlaikymą asmuo.

3. **Nuo smurtinio nusikaltimo nukentėjęs asmuo** (toliau – nukentėjęs asmuo) – Lietuvos Respublikos pilietis, kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis ar jo šeimos narys, kitas Lietuvos Respublikoje ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje teisėtai nuolat gyvenantis asmuo ar Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nurodytais atvejais – kitas asmuo, kuriems padarytas smurtinis nusikaltimas, arba tokio asmens, kurio gyvybė buvo atimta smurtiniu nusikaltimu, sutuoktinis, partneris, vaikas, įvaikis, tėvas, motina, įtėvis, įmotė, išlaikytinis, jeigu jie atitinka šioje dalyje nurodytus kriterijus.

4. **Smurtinis nusikaltimas** – Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse nurodyto nusikaltimo sudėties požymių turinti veika, kuria buvo tyčia atimta žmogaus gyvybė arba sunkiai ar nesunkiai sutrikdyta jo sveikata, arba apysunkio, sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo žmogaus laisvei, seksualinio apsisprendimo laisvei ar neliečiamumui sudėties požymių turinti veika. Smurtinių nusikaltimų sąrašą tvirtina Fondo programos vykdytojas.

5. **Smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimas** – smurtiniu nusikaltimu padarytos turtinės ir (ar) neturtinės žalos kompensavimas iš Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondo programos lėšų, kai yra priimtas apkaltinamasis teismo nuosprendis ir smurtinį nusikaltimą padaręs asmuo ar už jo veiką atsakingas asmuo neatlygina teismo sprendimu priteistos žalos.

6. **Smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimas avansu** – smurtiniu nusikaltimu padarytos turtinės ir (ar) neturtinės žalos kompensavimas iš Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondo programos lėšų, kai nėra priimtas apkaltinamasis teismo nuosprendis.

7. **Už žalą atsakingas asmuo** – smurtinį nusikaltimą padaręs asmuo arba smurtinio nusikaltimo padarymu įtariamas ar kaltinamas asmuo, arba asmuo, kuris pagal Lietuvos Respublikos civilinį kodeksą yra atsakingas už žalą padariusio asmens veiksmus.

8. Sąvokos „turtinė žala“ ir „neturtinė žala“ šiame įstatyme suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Civiliniame kodekse.

II SKYRIUS

SMURTINIAIS NUSIKALTIMAIS PADARYTOS ŽALOS KOMPENSAVIMAS

3 straipsnis. Asmenys, turintys teisę į smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimą

1. Teisę į smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimą pagal šį įstatymą turi nukentėjęs asmuo, kuriam teismas priteisė smurtiniu nusikaltimu padarytą turtinę ir (ar) neturtinę žalą. Pagal šį įstatymą taip pat kompensuojamos nukentėjusio asmens patirtos bylinėjimosi (proceso) išlaidos, kurias priteisė teismas, ir vykdymo išlaidos.

2. Jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodytas asmuo, pateikęs prašymą kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą, miršta, teisė į kompensaciją paveldima Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

3. Jei teisę į smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimą pagal šį įstatymą turintis asmuo miršta nepateikęs prašymo dėl svarbių priežasčių ir nėra pasibaigęs prašymo pateikimo terminas, teisę kreiptis dėl smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimo turi šio asmens įpėdinis, atitinkantis šio įstatymo 2 straipsnio 3 dalies kriterijus.

4 straipsnis. Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo sąlygos

1. Smurtiniais nusikaltimais padaryta žala šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims kompensuojama, jeigu yra visos šios sąlygos:

1) smurtinis nusikaltimas padarytas Lietuvos Respublikos teritorijoje arba laive ar orlaivyje su Lietuvos valstybės vėliava ar skiriamaisiais ženklais;

2) teismo priteista smurtiniu nusikaltimu padaryta žala neatlyginta;

3) prašymas kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą pateiktas ne vėliau kaip per 10 metų nuo teismo sprendimo, kuriuo priteista smurtiniu nusikaltimu padaryta žala, įsiteisėjimo, išskyrus atvejus, kai šis terminas praleistas dėl svarbių priežasčių. Praleisto šioje dalyje nurodyto termino atnaujinimo klausimą sprendžia teismas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

2. Laikoma, kad teismo priteista smurtiniu nusikaltimu padaryta žala neatlyginta, jeigu yra visos šios sąlygos:

1) žalos savanoriškai neatlygino už žalą atsakingas asmuo;

2) antstolis neturėjo objektyvių galimybių išieškoti priteistą žalos atlyginimą;

3) už žalą atsakingo asmens atlygintos, iš už žalą atsakingo asmens išieškotos žalos, iš valstybės ar savivaldybių biudžetų, užsienio valstybių kompetentingų institucijų ar kitų asmenų kompensuotos žalos bendra suma nesiekia šio įstatymo 7 straipsnyje nustatyto maksimalaus kompensuojamos žalos dydžio.

3. Smurtiniais nusikaltimais padaryta žala nekompensuojama, jeigu nukentėjęs asmuo prašyme kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą pateikė melagingą informaciją apie šio straipsnio 1 dalyje nurodytas sąlygas.

5 straipsnis. Prašymas kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą

1. Prašymo kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą formą tvirtina Fondo programos vykdytojas.

2. Kartu su prašymu kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą asmuo turi pateikti šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nurodytas sąlygas patvirtinančius dokumentus. Šių dokumentų sąrašą tvirtina Fondo programos vykdytojas.

6 straipsnis. Prašymų kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą nagrinėjimas

1. Prašymai kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą nagrinėjami ir sprendimai dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo priimami Fondo programos vykdytojo nustatyta tvarka.

2. Fondo programos vykdytojas, siekdamas priimti sprendimą dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo, turi teisę tvarkyti šiuos nukentėjusio asmens ir už žalą atsakingo asmens duomenis: asmens vardą, pavardę, gimimo datą, asmens kodą, pilietybę, gyvenamąją vietą, giminystės ryšį, kontaktinius duomenis, mokėjimo sąskaitos rekvizitus, informaciją apie padarytą smurtinį nusikaltimą, informaciją apie asmens teistumą, informaciją apie nukentėjusiam asmeniui iš valstybės ar savivaldybių biudžetų, užsienio valstybių kompetentingų institucijų ar kitų asmenų kompensotą žalą ir kitą informaciją, reikalingą nustatyti, ar egzistuoja šiame įstatyme nustatytos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo sąlygos.

3. Fondo programos vykdytojas turi teisę neatlygintinai gauti iš teismo, prokuratūros, ikiteisminio tyrimo įstaigų, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų, užsienio valstybių kompetentingų institucijų ar kitų asmenų sprendimams dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo priimti ar valstybės regreso teisei įgyvendinti reikalingą informaciją, nurodytą šio straipsnio 2 dalyje, ir ją patvirtinančius dokumentus. Šioje dalyje nurodyti subjektai

prašomą informaciją ir ją patvirtinančius dokumentus privalo pateikti per Fondo programos vykdytojo nurodytą terminą. Šis terminas negali būti trumpesnis negu 5 darbo dienos. Gautus asmens duomenis Fondo programos vykdytojas saugo 10 metų ir naikina pasibaigus nustatytam saugojimo terminui.

4. Motyvuotas sprendimas dėl smurtinių nusikaltimų padarytos žalos kompensavimo priimamas ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo prašymo kompensuoti smurtinių nusikaltimų padarytą žalą ir visų šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje nurodytų dokumentų gavimo dienos.

5. Sprendimas dėl smurtinių nusikaltimų padarytos žalos kompensavimo per 3 darbo dienas nuo priėmimo išsiunčiamas nukentėjusiam asmeniui, pateikusiam prašymą kompensuoti smurtinių nusikaltimų padarytą žalą, ar jo atstovui. Sprendimo dėl smurtinių nusikaltimų padarytos žalos kompensavimo kopija per 3 darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo taip pat išsiunčiama asmeniui, iš kurio teismas priteisė atlyginti smurtinių nusikaltimų padarytą žalą, ir antstoliui, jeigu šis vykdo teismo sprendimą, kuriuo buvo priteista atlyginti smurtinių nusikaltimų padarytą žalą, siekiant informuoti, kad valstybė įgijo regresio teisę į išmokėtą sumą, ir įgyvendinti šio įstatymo 14 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytas valstybės reikalavimo teises.

6. Sprendimai dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo gali būti skundžiami Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

7 straipsnis. Kompensacijos dydis

1. Pagal šį įstatymą kompensuojama smurtiniais nusikaltimais padaryta teismo nustatyto dydžio turtinė ir (ar) neturtinė žala, nevirsijanti šiame straipsnyje nustatytų dydžių. Į šio straipsnio 2 dalyje nustatytą kompensuojamos turtinės žalos dydį įskaičiuojamos teismo priteistos bylinėjimosi (proceso) išlaidos. Vykdomo išlaidos į šiame straipsnyje nustatytus kompensuojamos žalos dydžius neįskaičiuojamos.

2. Šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims kompensuojamos turtinės žalos dydis negali viršyti:

1) 100 bazinių socialinių išmokų (toliau – BSI), kai smurtiniu nusikaltimu atimta žmogaus gyvybė;

2) 80 BSI, kai smurtiniu nusikaltimu sunkiai sutrikdyta žmogaus sveikata arba kitu, negu nurodyta šios dalies 1 punkte, smurtiniu nusikaltimu padaryta žala nepilnamečiui;

3) 60 BSI, kai padarytas kitas, negu nurodyta šios dalies 1 ir 2 punktuose, smurtinis nusikaltimas.

3. Šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims kompensuojamos neturtinės žalos dydis negali viršyti:

- 1) 120 BSI, kai smurtiniu nusikaltimu atimta žmogaus gyvybė;
- 2) 100 BSI, kai smurtiniu nusikaltimu sunkiai sutrikdyta žmogaus sveikata arba kitu, negu nurodyta šios dalies 1 punkte, smurtiniu nusikaltimu padaryta žala nepilnamečiui;
- 3) 80 BSI, kai padarytas kitas, negu nurodyta šios dalies 1 ir 2 punktuose, smurtinis nusikaltimas.

4. Jeigu smurtiniu nusikaltimu buvo atimta žmogaus gyvybė ir teismas priteisė šiuo nusikaltimu padarytą turtinę ir (ar) neturtinę žalą, ir bendra žalos suma viršija šio straipsnio 2 dalies 1 punkte ir (ar) šio straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodytą sumą, kiekvienam asmeniui išmokama kompensacijos dalis, proporcinga jam priteistai žalos sumai.

5. Jeigu nukentėjusiam asmeniui žala padaryta keliais smurtiniais nusikaltimais, kurie sudaro idealiąją nusikaltimų sutaptį, žala kompensuojama neviršijant šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytų dydžių dėl sunkiausio iš šių nusikaltimų.

6. Kompensacija mažinama pagal šį įstatymą avansu kompensuotos, už žalą atsakingo asmens atlygintos ar iš jo išieškotos, iš valstybės ar savivaldybių biudžetų, užsienio valstybių kompetentingų institucijų ar kitų asmenų kompensuotos žalos suma.

III SKYRIUS

SMURTINIAIS NUSIKALTIM AIS PADARYTOS ŽALOS KOMPENS AVIMAS AVANSU

8 straipsnis. Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo avansu sąlygos

1. Teisę į smurtiniais nusikaltimais padarytos turtinės ir (ar) neturtinės žalos kompensavimą avansu pagal šį įstatymą turi nukentėjęs asmuo, išskyrus šio straipsnio 4 dalyje nurodytus atvejus.

2. Žala šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims kompensuojama avansu, jeigu yra visos šios sąlygos:

1) vyksta baudžiamasis procesas dėl smurtinio nusikaltimo ir asmuo yra pripažintas civiliniu ieškovu arba įsiteisėjusiu teismo sprendimu konstatuota, kad smurtinį nusikaltimą padarė nepakaltinamas, ribotai pakaltinamas asmuo ar asmuo, kuriam po nusikalstamos veikos padarymo sutriko psichika ir dėl to jis negali suvokti savo veiksmų esmės ar jų valdyti, arba nustatyta Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 3 straipsnio 1 dalies 4 ar 7 punkte, 3¹ straipsnio 1 dalyje arba 3² straipsnio 2 dalyje nurodyta aplinkybė;

2) smurtinis nusikaltimas padarytas Lietuvos Respublikos teritorijoje arba laive ar orlaivyje su Lietuvos valstybės vėliava ar skiriamaisiais ženklais;

3) už žalą atsakingo asmens atlygintos, iš už žalą atsakingo asmens išieškotos, iš valstybės ar savivaldybių biudžetų, užsienio valstybių kompetentingų institucijų ar kitų asmenų kompensuotos žalos bendra suma nesiekia šio įstatymo 11 straipsnyje nustatyto maksimalaus kompensuojamos žalos dydžio;

4) prašymas avansu kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą pateiktas ne vėliau kaip per 10 metų nuo smurtinio nusikaltimo padarymo dienos, išskyrus atvejus, kai šis terminas praleistas dėl svarbių priežasčių. Praleisto šiame punkte nurodyto termino atnaujinimo klausimą sprendžia teismas Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

3. Jeigu smurtiniu nusikaltimu buvo atimta žmogaus gyvybė ir bent vienas iš nuo to nusikaltimo nukentėjusių asmenų įgijo teisę į smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimą pagal šio įstatymo II skyriuje nustatytas sąlygas, kiti nuo tos pačios veikos nukentėję asmenys netenka teisės į smurtiniu nusikaltimu padarytos turtinės ir (ar) neturtinės žalos kompensavimą avansu. Šiems asmenims žala gali būti kompensuojama šio įstatymo II skyriuje nustatytomis sąlygomis.

4. Žala avansu nekompensuojama, jeigu nukentėjęs asmuo prašyme avansu kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą pateikė melagingą informaciją apie šio straipsnio 2 dalyje nurodytas sąlygas.

9 straipsnis. Prašymas avansu kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą

1. Prašymo avansu kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą formą tvirtina Fondo programos vykdytojas.

2. Kartu su prašymu avansu kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą asmuo turi pateikti šio įstatymo 8 straipsnio 2 dalyje nurodytas sąlygas patvirtinančius dokumentus. Šių dokumentų sąrašą tvirtina Fondo programos vykdytojas.

10 straipsnis. Prašymų avansu kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą nagrinėjimas

1. Prašymai avansu kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą nagrinėjami ir sprendimai dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo avansu priimami Fondo programos vykdytojo nustatyta tvarka.

2. Fondo programos vykdytojas, siekdamas priimti sprendimus dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo avansu, turi teisę tvarkyti šiuos nukentėjusio asmens ir už žalą atsakingo asmens duomenis: asmens vardą, pavardę, gimimo datą, asmens kodą, pilietybę, gyvenamąją vietą, giminystės ryšį, kontaktinius duomenis, mokėjimo sąskaitos rekvizitus, informaciją apie padarytą smurtinį nusikaltimą, informaciją apie asmens teistumą,

informaciją apie nukentėjusiam asmeniui iš valstybės ar savivaldybių biudžetų, užsienio valstybių kompetentingų institucijų ar kitų asmenų kompensuotą žalą ir kitą informaciją, reikalingą nustatyti, ar egzistuoja šiame įstatyme nustatytos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo avansu sąlygos.

3. Fondo programos vykdytojas turi teisę neatlygintinai gauti iš teismo, prokuratūros, ikiteisminio tyrimo įstaigų, kitų valstybės ir savivaldybių institucijų, užsienio valstybių kompetentingų institucijų ar kitų asmenų sprendimams dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo avansu priimti ar valstybės regreso teisei įgyvendinti reikalingą informaciją, nurodytą šio straipsnio 2 dalyje, ir ją patvirtinančius dokumentus. Šioje dalyje nurodyti subjektai prašomą informaciją ir ją patvirtinančius dokumentus privalo pateikti per Fondo programos vykdytojo nurodytą terminą. Šis terminas negali būti trumpesnis negu 5 darbo dienos. Gautus asmens duomenis Fondo programos vykdytojas saugo 10 metų ir pasibaigus šiam saugojimo terminui sunaikina.

4. Motyvuotas sprendimas dėl smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimo avansu priimamas ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo prašymo avansu kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą ir visų šio įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje nurodytų dokumentų gavimo dienos.

5. Sprendimas dėl smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimo avansu per 3 darbo dienas išsiunčiamas nukentėjusiam asmeniui, pateikusiam prašymą avansu kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą, ar jo atstovui. Taip pat, siekiant gyvendinti valstybės reikalavimo teises, numatytas šio įstatymo 14 straipsnio 1 ir 2 dalyse, sprendimo dėl smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimo avansu kopija per 3 darbo dienas išsiunčiama prokurorui, kurio žinioje yra ar buvo byla. Prokuroras, kuriam buvo išsiųsta sprendimo dėl smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimo avansu kopija, privalo pagal kompetenciją informuoti Fondo programos vykdytoją apie nusikalstamos veikos kvalifikavimo pakeitimą, ikiteisminio tyrimo nutraukimą, baudžiamosios bylos perdavimą teismui ar įsiteisėjusio teismo nuosprendžio (nutarties) priėmimą ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo tam tikro procesinio sprendimo priėmimo.

6. Sprendimai dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo avansu gali būti skundžiami Vilniaus apygardos administraciniam teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

11 straipsnis. Avansu mokamos kompensacijos dydis

1. Avansu kompensuojama tik ši smurtiniais nusikaltimais padaryta turtinė žala:

1) su sveikatos grąžinimu susijusios būtinos išlaidos;

2) negautos pajamos, kurias nukentėjęs asmuo būtų gavęs, jeigu jo sveikata nebūtų sutrikdyta;

3) 12 BSI neviršijančios laidojimo išlaidos, jeigu smurtiniu nusikaltimu buvo atimta žmogaus gyvybė. Šios išlaidos mažinamos gautos laidojimo pašalpos dydžiu;

4) negautos pajamos, kurias gavo ar turėjo teisę gauti asmens, kurio gyvybė buvo atimta smurtiniu nusikaltimu, sutuoktinis, partneris, vaikas, įvaikis, tėvas, motina, tėvis, įmotė, išlaikytinis mirusiajam esant gyvam.

2. Avansu dėl turtinės žalos padarymo mokama kompensacija negali viršyti pusės šio įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje nustatytų dydžių ir civilinio ieškinio dydžio. Avansu kompensuojamos turtinės žalos dydis nustatomas pagal turtinės žalos dydį pagrindžiančius dokumentus.

3. Avansu dėl neturtinės žalos padarymo mokama kompensacija sudaro pusę šio įstatymo 7 straipsnio 3 dalyje nustatytų dydžių, tačiau negali viršyti civilinio ieškinio dydžio.

4. Jeigu smurtiniu nusikaltimu buvo atimta žmogaus gyvybė ir teisę į tuo nusikaltimu padarytos žalos kompensavimą avansu turi daugiau negu vienas nukentėjęs asmuo, avansu dėl neturtinės žalos padarymo mokama kompensacija dalijama lygiomis dalimis visiems asmenims, turintiems teisę į žalos kompensavimą avansu.

5. Avansu mokama kompensacija mažinama už žalą atsakingo asmens atlygintos ar iš jo išieškotos, iš valstybės ar savivaldybių biudžetų, užsienio valstybių kompetentingų institucijų ar kitų asmenų kompensuotos žalos suma.

IV SKYRIUS

NUKENTĖJUSIŲ NUO NUSIKALTIMŲ ASMENŲ FONDO PROGRAMA

12 straipsnis. Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondo programa ir jos lėšos

1. Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondo programa – strateginio veiklos plano programa ar jos dalis (toliau – programa), kurios tikslas – užtikrinti smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimą pagal šį įstatymą.

2. Programos lėšas sudaro:

- 1) teismo paskirtos baudžiamojo poveikio priemonės – įmokos į Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą;
- 2) pagal šį įstatymą išieškotos lėšos;
- 3) valstybės biudžeto asignavimai;
- 4) kitos teisėtai gautos lėšos.

3. Biudžetinais metais nepanaudotos programos lėšos, išskyrus nurodytas šio straipsnio 2 dalies 3 punkte, naudojamos kitais metais vadovaujantis šiuo įstatymu.

13 straipsnis. Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensacijų mokėjimas

1. Pagal šį įstatymą priimtus sprendimus dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo ir sprendimus dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo avansu vykdo Fondo programos vykdytojas iš programos lėšų.

2. Pagal šį įstatymą priimti sprendimai dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo ir sprendimai dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo avansu įvykdomi ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo sprendimo priėmimo dienos.

3. Vykdamas sprendimus dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo ir sprendimus dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo avansu, kompensacija pervedama į nukentėjusio asmens ar jo atstovo mokėjimo sąskaitą.

4. Sprendime dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo ar sprendime dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo avansu nurodyto dydžio žala laikoma atlyginta nuo kompensacijos išmokėjimo nukentėjusiam asmeniui ar jo atstovui. Žalos kompensavimas pagal šį įstatymą neatleidžia už žalą atsakingo asmens nuo pareigos atlyginti likusią smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą.

14 straipsnis. Valstybės reikalavimo teisės

1. Pagal šį įstatymą kompensavus smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą, valstybė, atstovaujama Fondo programos vykdytojo, įgyja regreso (atgręžtinio reikalavimo) teisę iš už žalą atsakingo asmens, jeigu šis nustatytas, išreikalauti tokio dydžio sumas, kokios sumokėtos šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje ir 8 straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims.

2. Valstybė, atstovaujama Fondo programos vykdytojo, turi teisę iš asmenų, kuriems pagal šį įstatymą kompensuota smurtiniais nusikaltimais padaryta žala arba avansu kompensuota smurtiniais nusikaltimais padaryta žala, išreikalauti jiems sumokėtas kompensacijas, jeigu paaiškėja, kad asmuo neturėjo teisės į žalos kompensavimą arba žala buvo padaryta ne smurtiniu nusikaltimu.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytais atvejais valstybės reikalavimo teisės įgyvendinamos Fondo programos vykdytojo patvirtinta tvarka. Fondo programos vykdytojo sprendimas dėl valstybės reikalavimo teisių įgyvendinimo kartu yra ir vykdomasis dokumentas, vykdomas Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka. Fondo programos vykdytojas taip pat turi teisę įgyvendinti valstybės reikalavimo teises teismo tvarka.

4. Fondo programos vykdytojas, siekdamas įgyvendinti šio straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytas valstybės reikalavimo teises, turi teisę tvarkyti šiuos nukentėjusio asmens ir už žalą atsakingo asmens duomenis: asmens vardą, pavardę, gimimo datą, asmens kodą, pilietybę, gyvenamąją vietą, laisvės atėmimo bausmės vykdymo vietą, kontaktinius duomenis, mokėjimo sąskaitos rekvizitus, informaciją apie padarytą smurtinį nusikaltimą, informaciją apie dėl asmens priimtus sprendimus baudžiamosiose ir civilinėse bylose, susijusiose su smurtinio nusikaltimo padarymu ar juo padarytos žalos atlyginimu, informaciją apie asmens teistumą ir kitą įgyvendinant šio straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytas valstybės reikalavimo teises reikalingą informaciją.

5. Šio straipsnio 3 dalyje nurodyti sprendimai gali būti skundžiami Vilniaus apygardos administraciniam teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

15 straipsnis. Baudžiamojo poveikio priemonės – įmokos į Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą vykdymas

1. Ikiteisminio tyrimo teisėjas, patvirtinęs prokuroro nutarimą nutraukti ikiteisminį tyrimą ir paskirti baudžiamojo poveikio priemonę – įmoką į Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą, ar teismas įsiteisėjusių sprendimų paskirti baudžiamojo poveikio priemonę – įmoką į Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą – kopijas išsiunčia Fondo programos vykdytojui.

2. Fondo programos vykdytojas yra baudžiamojo poveikio priemonę – įmoką į Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą – vykdanči institucija. Jeigu kaltininkas teismo nustatytu laiku nesumokėjo visos įmokos į Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą, ši institucija kreipiasi į pirmosios instancijos teismą, kurio žinioje yra byla, su prašymu išduoti vykdomąjį raštą ir jį pateikia vykdyti antstoliui. Baudžiamojo kodekso 74 straipsnio 2 dalyje nustatytais atvejais Fondo programos vykdytojas, iš įmokos į Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą išieškojimą vykdančio antstolio gavęs informaciją apie asmens vengimą įvykdyti šią jam paskirtą baudžiamojo poveikio priemonę, kreipiasi į ikiteisminio tyrimo įstaigą su prašymu pradėti baudžiamąjį procesą pagal Baudžiamojo kodekso 243 straipsnį.

16 straipsnis. Visuomenės informavimas apie smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimą

Informaciją apie smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo sąlygas ir tvarką Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka skelbia Fondo programos vykdytojas savo interneto svetainėje.

V SKYRIUS**BENDRADARBIAVIMAS SU KITOMIS EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBĖMIS
NARĖMIS KOMPENSUOJANT SMURTINIAIS NUSIKALTIMAIS PADARYTĄ ŽALĄ****17 straipsnis. Lietuvos Respublikos kompetentingos institucijos,
bendradarbiaujančios su kitų Europos Sąjungos valstybių
narių kompetentingomis institucijomis**

1. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija bendradarbiauja su Europos Komisija ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingomis institucijomis siekdama užtikrinti Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, tinkamą įgyvendinimą.

2. Teisingumo ministerija yra įgaliota siųsti kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingoms institucijoms Lietuvos Respublikos piliečių, kitų Lietuvos Respublikoje teisėtai nuolat gyvenančių asmenų prašymus kompensuoti smurtiniais nusikaltimais, padarytais kitos Europos Sąjungos valstybės narės teritorijoje, padarytą žalą. Teisingumo ministerija, įgyvendindama šią funkciją, turi teisę tvarkyti šiuos nukentėjusio asmens ir už žalą atsakingo asmens duomenis: asmens vardą, pavardę, gimimo datą, asmens kodą, pilietybę, gyvenamąją vietą, giminystės ryšį, kontaktinius duomenis ir kitus asmens duomenis, kurie pagal kitų Europos Sąjungos valstybių narių teisės aktus yra būtini siekiant priimti sprendimus dėl smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo.

3. Teisingumo ministerija yra įgaliota spręsti dėl kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai nuolat gyvenančių asmenų prašymų kompensuoti smurtiniais nusikaltimais, padarytais Lietuvos Respublikos teritorijoje, padarytą žalą. Teisingumo ministerija, nagrinėdama kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai nuolat gyvenančių asmenų prašymus kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą, turi teisę tvarkyti ir gauti nukentėjusio asmens ir už žalą atsakingo asmens duomenis, nurodytus šio įstatymo 6 straipsnio 2 ir 3 dalyse ir 10 straipsnio 2 ir 3 dalyse.

4. Šiame straipsnyje numatytais atvejais gautus asmens duomenis Teisingumo ministerija saugo 10 metų ir pasibaigus šiam saugojimo terminui sunaikina.

**18 straipsnis. Bendradarbiavimas kompensuojant smurtiniais nusikaltimais,
padarytais Lietuvos Respublikos teritorijoje, padarytą žalą**

1. Šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje ir 8 straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys turi teisę Teisingumo ministerijai pateikti prašymus kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą, prašymus avansu kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą ir kitus šiame įstatyme nurodytus dokumentus kitos Europos Sąjungos valstybės narės, kurioje jie teisėtai nuolat gyvena, kompetentingai institucijai arba tiesiogiai Teisingumo ministerijai.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti dokumentai turi būti išversti į lietuvių kalbą arba kitą kalbą, kurią Lietuvos Respublika Europos Komisijai yra nurodžiusi kaip jai priimtina kalbą. Šie dokumentai neturi būti legalizuoti ar patvirtinti pažyma (*Apostille*).

3. Teisingumo ministerija, iš kitos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingos institucijos gavusi prašymą kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą, privalo ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos šiai institucijai ir prašymą pateikusiam asmeniui pateikti šiuos duomenis:

- 1) nurodyti asmenį ar administracijos padalinį, atsakingą už prašymo nagrinėjimą;
- 2) prašymo gavimo patvirtinimą;
- 3) jei įmanoma, nurodyti, per kiek laiko bus priimtas sprendimas dėl smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimo;
- 4) nurodyti pateikti dokumentus ar informaciją, kurių reikia prašymui nagrinėti, jei pateikti ne visi reikalingi dokumentai.

4. Sprendimas dėl smurtiniu nusikaltimu padarytos žalos kompensavimo asmeniui, kuris teisėtai nuolat gyvena kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo, siunčiamas Europos Komisijos nustatyta forma prašymą kompensuoti smurtiniu nusikaltimu padarytą žalą pateikusiam asmeniui ir kitos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingai institucijai.

19 straipsnis. Bendradarbiavimas kompensuojant smurtiniais nusikaltimais, padarytais kitos Europos Sąjungos valstybės narės teritorijoje, padarytą žalą

1. Asmenys, kurie teisėtai nuolat gyvena Lietuvos Respublikoje ir kuriems žala buvo padaryta smurtiniais nusikaltimais, padarytais kitos Europos Sąjungos valstybės narės teritorijoje, turi teisę prašymus kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą pateikti tiesiogiai tos Europos Sąjungos valstybės narės kompetentingai institucijai arba per siunčiančią instituciją – Teisingumo ministeriją.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti dokumentai turi būti išversti į kitos Europos Sąjungos valstybės narės oficialią kalbą arba vieną iš jos oficialių kalbų, kuri atitinka vieną iš Europos Sąjungos institucijų kalbų, ar kitą kalbą, kurią ta Europos Sąjungos valstybė narė yra nurodžiusi Europos Komisijai kaip jai priimtina kalbą.

3. Teisingumo ministerija Lietuvos Respublikos piliečių, taip pat kitų Lietuvos Respublikoje teisėtai nuolat gyvenančių asmenų prašymu suteikia jiems informaciją apie kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingų institucijų nustatytas smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo sąlygas ir tvarką.

4. Teisingumo ministerija Lietuvos Respublikos piliečių, taip pat kitų Lietuvos Respublikoje teisėtai nuolat gyvenančių asmenų prašymu teikia jiems teisinę pagalbą pateikdama kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingoms institucijoms prašymus kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą ir kitus reikalingus dokumentus. Teisingumo ministerija šių dokumentų pagrįstumo nevertina.

5. Teisingumo ministerija privalo ne vėliau kaip per 5 darbo dienas persiųsti kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingoms institucijoms prašymus kompensuoti smurtiniais nusikaltimais padarytą žalą ir kitus reikalingus dokumentus. Šie prašymai siunčiami Europos Komisijos nustatyta forma.

6. Teisingumo ministerija padeda pateikti kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingoms institucijoms reikalingą papildomą informaciją ir šio straipsnio 1 dalyje nurodytų asmenų prašymu tiesiogiai ją persiunčia kartu su siunčiamų dokumentų sąrašu ne vėliau kaip per 5 darbo dienas.

7. Teisingumo ministerija šiame straipsnyje nurodytus veiksmus atlieka nemokamai.

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20 straipsnis. Įstatymo taikymas

Pagal šį įstatymą kompensuojama tik dėl po 2005 m. liepos 1 d. padarytų smurtinių nusikaltimų atsiradusi žala.

21 straipsnis. Pasiūlymas Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Lietuvos Respublikos Vyriausybė kiekvienų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projekte numato asignavimus, skirtus smurtiniais nusikaltimais padarytai žalai kompensuoti.

Lietuvos Respublikos
smurtiniais nusikaltimais padarytos
žalos kompensavimo įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva 2004/80/EB dėl žalos kompensavimo nusikaltimų aukoms (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 19 skyrius, 7 tomas, p. 65).“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, taikymas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 4 dalį, įsigalioja 2019 m. liepos 1 d.

2. Šio įstatymo nuostatos taikomos kompensuojant žalą, atsiradusią dėl po šio įstatymo įsigaliojimo padarytų smurtinių nusikaltimų, išskyrus šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo 3 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatas, kurios taikomos kompensuojant žalą ir dėl iki šio įstatymo įsigaliojimo padarytų smurtinių nusikaltimų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-2087](#), 2023-06-22, paskelbta TAR 2023-07-05, i. k. 2023-13988

2. Šio įstatymo nuostatos taikomos kompensuojant žalą, atsiradusią dėl po šio įstatymo įsigaliojimo padarytų smurtinių nusikaltimų, išskyrus šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo 3 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatas, kurios taikomos kompensuojant žalą ir dėl iki šio įstatymo įsigaliojimo padarytų smurtinių nusikaltimų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-2087](#), 2023-06-22, paskelbta TAR 2023-07-05, i. k. 2023-13988

4. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir (ar) jos įgaliota institucija iki 2019 m. birželio 30 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentė

Dalia Grybauskaitė

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIV-2087](#), 2023-06-22, paskelbta TAR 2023-07-05, i. k. 2023-13988

Lietuvos Respublikos smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatymo Nr. X-296 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1928 2 straipsnio pakeitimo įstatymas